

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai.
:- Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. :-

Del kariuomenės sporto rungtynių.

Daug kartų teko išgirst, jog dalyse sportu visi yra labai susidomėję: treniruojasi ir pasiekia gerų rezultatų. Pereitą vasarą I divizijoje rungtyinės buvo labai įdomios ir davė keletą rekordų. Vieni jomis stebisi, sakydami, jog sportas kariuomenėje aukštai stovįs, kiti (kariai) sako, jų dalyse dar geresnių rezultatų buvo pasiekiami. Žodžiu, visiems yra žinoma, kad sportas kariuomenėje yra pamėgtas, išsiplatinęs ir kiek pasitreniravus duoda gerų rezultatų.

Bet iki šiol nebuvo nustatyta, kokių rezultatų ir kurioj dalyje besitreniruojant buvo pasiekta per visą vasarą. Bendrai treniruotės išdavęs parodo rungtyinės; jos yra išsilavinimo laipsnio jėgos ir įgytos praktikos rodyklis kaip pavienių asmenų, taip ir ištisų dalių.

Įvykusiose p. m. rugpiūčio 14—15 d. lengvos atletikos rungtyinėse Lietuvos pirmenybėms, karo dalių dalyvavo vos dvi (Šarv. Auto Div. ir 9-tas p.p.). Kitos dalys nedalyvavo ar tai dėl nežinojimo, ar dėl nesu-
spėjimo pasiruošti rungtyinėms.

Užtat dabar reikalinga suruošti lengvosios atletikos rungtyinės kariuomenės pirmenybėms. Man rodos, kad šių rungtyinių įvykinimui didelių kliūčių neatsirastų. Visą rungtyinių priruošimo eigą aš įsivaizdinu sekančiai: Sudaroma komisija rungtyinėms ruošti ir joms įvykinti (į kurią, reikalui esant, gali būti pakviesti žinovai iš Lietuvos sporto lygos). Komisija tuojaus praneša dalims rungtyinių laiką ir tvarką. Laikas patogiausias būtų rugsėjo pabaiga — spalio pradžia. Tuo tarpu komisija išsirūpina, kad rungtyinių laikui kariai, atvykusieji iš dalių, stovinčių provincijoje būtų patalpinti nakvynei ir priskirti mitybai kurioj nors dalyje, stovinčių Šančiuose ar Žaliajam kalne. Taip pat ji susirūpina ir reikalingus rungtyinėms įrankius. Apie savaitę prieš rungtyines komisija gauna iš dalių pranešimus, kas ir kurioj sporto šakoj rungtyinėse dalyvaus. Po to ji sudaro rungtyinių programą, praneša dalims, jei dar kas nors reikalinga, ir komisijos rungtyinių paruošimo darbas atliktas. Dabar jai beliks tik vadovauti ir tvarkyti pačias rungtyines.

Dalys rungtyinėms irgi turi pasiruošti. Pirmiausia reikia išrinkti geriausius vyrus, t. y. tokius, kurie duotų

gerų rezultatų; juos reikalinga per šį laikotarpį (apie 1 mėn.) intensyviai patreniruoti. (Žinoma nepervarginant ir prieš rungtyines duodant 2—3 d. pasilsėti). Prieš rungtyines numatytieji dalyviai įsigyja sporto kostiumus, geriausia kiekvienos dalies vienodus. Reikalinga, kad kiekviena dalis turėtų savo ženklą. Rungtyinėse vyksta komandiruotės būdu. Atvykę užsiregistruoja, kur nurodyta ir laukia rungtyinių. Vienas karių yra vyresnis ir atstovauja dalies sportininkus rungtyinių komisijoje ir, kur tai būtų reikalinga. Rungtyinėse gali dalyvauti ir tie kariai, kurie jau yra išėję atsargon.

Del rungtyinių programos, man rodos, nebūtų per daug, jei ten būtų sekantieji numeriai: Bėgimų: 100, 200, 400, 1000, 1500, 5000 ir 10 arba 20000 mtr.; Šokimų: į aukštį ir į tolį įsibėgėjus ir iš vietos, trišokis, šokimas su kartim; ieties, disko, rutulio mėtymas; estafėtės: 4×100, 400—300—200—100, 800—400—200—200 mtr.

Žinoma, daug kas galima būtų šiame projekte pakeist, bet bendra priruošimo tvarka būtų patogiausia šį.

Žodžiu, rungtyinės įvykinti nesunku. Reikia tik trupučio gerų norų, triūso na ir, žinoma, susidomėjimo jomis aukštesnės karo vadovybės. Man rodos, daugelis karių rungtyinių nekantriai lauks, kur bus proga parodyti, ką mūsų kariuomenės dalys yra sporte nuveikusios. Prisiruošti prie rungtyinių — nesunku — prisiruošim, tik tegul atsiranda kas jas suorganizuoja.

V. I. Pyragius.

Karo spaudos paroda.

1924 metais sukanka dvielos mūsų spaudos sukaktuvės: 1) balandžio 24 d. sukanka 20 metų nuo spaudos panaikinimo ir 2) gegužės 22 d. 5 metai nuo karo raštų pradžios nepriklausomoj Lietuvoj. Tą dieną 1919 m. išėjo pirmas „Kariškių Žodžio“ (šiądien „Kario“) numeris, tačiau pirmoji oficialė karo literatūra pasirodė dar Vilniuj 1918 metų gale. Karo Mokslo Draugija norėdama ypač pažymėti mūsų karo literatūros sukaktuves, sumanė šiais metais padaryti lietuvių karo literatūros parodą. Parodos laiką pritaikins prie Karo Mokslo Draugijos Suvažiavimo ir kitų didžiausių suvažiavimų Kaune, būtent Žemės Okio Pa-

rodos ir Dainų Dienos laiko. Manoma sulig šiais skyriais sutvarkyti parodos medžiaga:

- I. Senosios Lietuvos Valstybės Karo statutai;
- II. Rusijos ištrėmimo (karo) laikai;
- III. Nepriklausomybės laikai:

1. Neperiodiniai:

- a) Krašto Aps. M-jos Literatūros Komisijos leidiniai;
- b) Krašto Aps. M-jos Literatūros Skyriaus leidiniai;
- c) Generalio (ir Vyriausio) Štabo Karo Mokslo Skyriaus leidiniai;
- d) Įvairių kariuomenės dalių leidiniai;
- e) Privatūs leidiniai.

2. Periodiniai:

- a) „Kariškių Žodis“ ir „Karys“
- b) „Šešėliai“ ir „Atspindžiai“;
- c) „Mūsų Žinynas“;
- d) Įvairių kariuomenės dalių leidiniai;
- e) Karo literatūros rodyklė;
- f) Kitų valstybių kariuomenės.

3. Šapirografuoti leidiniai.

4. „Mūsų Žinynas“ ir „Karys“ užsienyje.

5. Svetimšaliai apie mūs karo spaudą.

- IV. Mirusiųjų ir žuvusiųjų Lietuvos Karo rašytojų portretai.

Karo Mokslo Skyriui trūksta parodai kai kurios medžiagos, ypač stoka iš Rusijos ištrėmimo karo laikų, ne viskas yra ir iš atskirų kariuomenės dalių, ne visi randasi šapirografuoti dalių laikraščiai, trūksta komplektui privačių leidinių. Todėl pasirašę čia parodos organizatoriai labai prašo kiekvieno kas kuo gali prisidėti prie rengiamosios parodos, atiduodant į K.M.S. archyvą ar paskolinant parodai trūkstamosios medžiagos. Visą medžiagą prašome siųsti Karo Mokslo Skyriaus vardu.

Majoras *Steponaitis*, K.M.S. Spaudos Dalies Vedėjas. Majoras *Ružancovas*, K.M.S. Bibliotekorius. Majoras *Ruseckas*, Karių Švietimo Dalies Vedėjas.

Parakas ir kitos sprogstamosios medžiagos.

(Žiūr. „Kario“ 14 Nr.).

Be parako dar yra daugybė įvairių įvairiausių sprogstamųjų mišinių ir junginių. Žemiau peržvelgsime iš jų tuos, kurie plačiau vartojami kariškiems reikalams.

Piroksilinas arba medvilninis parakas. Piroksilinas atsiranda iš medvilnės, kuri yra beveik grynai celiulioza, veikiant ją azoto (gesuonies) rūkščiai. Chemijos mokslas nurodo daug būdų piroskilinui dirbti. Pastaruoju laiku piroskilinas yra gaminamas mokslininko Abelio išrastu būdu iš įvairių bodelnos ir popieros atmatų. Tos atmatos valomos, išskendamos ir džiovinamos. Išdžiūvusios popieros atmatos (celiulioza) merkama 5 minutėms į mišinį iš 1 dalies azoto rūkščies ir 3 dalių sieros rūkščies ir paskiau 24 valandoms sudedamos į molinius vandeniu aušinamus puodus. Tuo būdu išdirbtą celiulozą plauna keletą kartų šiltame ir šaltame vandeny, paskiau virina 1% sodos skiediny. Visą tą tam tikruose prietaisuose sutrina kaip kokią tešlą ir vėl plauna 1/2% sodos tirpiny, kad išsiplautų rūkštys. Tokią išspausta tešlą presuoja (slegia) į plyteles arba rutulėlius įvairaus didumo.

Toks supresuotas piroskilinas turi ligi 25% drėgmės. Piroksilinas sprogstą temperatūroj nuo 136° iki 250°. Nepresuotas piroskilinas, palietus jį ugnimi ar įkaitintu metalu atvirame ore, sprogstą taip staiga, kad ensuskumba nė sauso parako uždegti. Sausas presuotas piroskilinas tokiose pat sąlygose dega labai palengva. Jeigu tuo būdu deginti daug piroskilino, tai jis

bedegdamas toliau įkaista ir sprogstą. Anglijoj mėginimais iširta, kad be sproginimo negalima sudeginti daugiau vieno kilogramo piroskilino. Nuo smūgio ir trinties užsidega tik sausas piroskilinas, bet esti ir tokių atsitikimų, kad bepresuojant užsidega ir drėgnas piroskilinas. Jeigu reikia sprogdinti drėgnas piroskilinas, tai prie jo kiek pridedama sauso.

Nitroglicerinas. Nitroglicerinas gaunamas, at-sargiai įpilant 1 dalį glicerino į mišinį iš 3 dalių azoto ir 6 dalių sieros rūkščių, o paskiau visiškai iš jų išplaunamas. Tyras nitroglicerinas visiškai be spalvos, permatomas, taukuotas skjstimas; jo skonis kiek saldokas. Nitroglicerinas yra labai nuodingas skjstimas; nuo 10 gramų žmogus miršta. Nevisiškai grynas nitroglicerinas palengva skaidosi, ir tame stovy jis, kiek užgautas, gali sprogti. Palengva kaitinant aukščiau 100° skaidosi ir apie 250° gali sprogti; staiga kaitinant ligi 180° visada sprogstą. Paliečiant įkaitintu ar karštu daiktu atvirame ore jis dega palengva be dūmų, bet kada deganti masė įkaista ligi 180° didesnis kiekis sprogstą; uždengtas degdama visada sprogstą. Nitroglicerinas daug jautresnis trinčiai ir smūgiui už piroskiliną, todėl jo nešiojimas visada labai pavojingas; sušalęs (+8 iki +11, o kartais ir žemiau nulio) vežioti ne taip jau pavojingas. Nitroglicerinas visada sprogstą, veikiant perkūno sidabro kapsulei.

Dinamitas. Dinamitas yra ne kas kitas, kaip kokia nors iškorėjusi medžiaga, sumaišyta arba prigrindyta nitroglicerino. Ta kietoji medžiaga vadinama sugėrėju arba pagrindu. Dinamito pagrindai esti veiklūs ir neveiklūs; pirmame atvejuje pagrindas dalyvauja sproginimo darbe, o antrame jis nedalyvauja. Gerai padirbtas dinamitas galima įvairiuose klimatuose laikyti ir jis nekinta. Greitai kaitinant ligi 180° jis sprogstą. Uždegtas atvirame ore dinamitas dega palengva, bet jeigu deginti daugiau 25 kg., masei įkaitus, gali sprogti. Dinamitas, bendrai imant, nuo sutrenkimo sprogstą; sutrenkimo jautrumas priklauso nuo sugėrėjo rūšies, temperatūros ir nitroglicerino kiekio. Dinamitui sprogdinti vartojama skaitvario kapsulės su perkūno sidabru.

Bedūmis parakas. XIX amžiaus pabaigoje pradėta nebesitenkinti paprastu paraku ir radosi noro jį pakeisti bet kokia stipresne sprogstama medžiaga, kuri sudegdama duotų daugiau dujų, o mažiau tepalikų nesudegusių produktų, k a. dūmų, suodžių, ne taip aiškiai parodytų šaulio vietą ir mažiau terštų šaunamojo ginklo vamzdį. Ilgi ir energingi tyrinėjimai galiausiai davė patenkinamų rezultatų, t.y. buvo išrastas dabar vartojamas, vadinamas bedūmis parakas.

Bedūmis parakas yra koncentruota medvilnės, saltiesos ir sieros rūkščies sudėtim išdirbimo produktas. Visa tat sumaišius gaunama tyrės pavidalo masė, kuri paskiau sustingsta ir piaustoma į lapelius kokio reikalinga didumo. Kad geriau būtų parakas laikyti, primaišoma kitokių cheminių junginių. Kadangi bedūmis parakas labai traukia drėgmę ir nuo jos genda, tai apsaugai nuo drėgmės dengiamas grafitu.

Bedūmio parako išradimas daug padėjo šaunamajam ginklui tobulėti. Jis, pagamindamas 3 kartus daugiau dujų, davė kulipkai didesnį pradžios greitį, per tat ir išsisklaidymas sumažėjo; be to, bedūmio parako dėka galima buvo sumažinti ginklo kalibras, vadinasi, patį ginklą ir jo municiją padaryti lengvesniu.

Perkūno sidabras. Perkūno sidabras yra pati smarkiausioji iš visų sprogstamųjų medžiagų. Jis dirbamas, 1 dalį gyvojo sidabro ištirpinant 10-12 dalių azoto rūkščij, tas tirpinys sumaišoma su 9-10 dalių paprasto alkoholio. Po reakcijos, per kurią išeina daug dujų, skjstimas iš viršaus nupilamas, o gautąjį perkūno sidabrą iškrečia į akmeninį dubenėlį ir plau-na, kol vanduo neberodys rūkščtos reakcijos. Paskiau

perkūno sidabrą laiko po vandens sluogsniu. Perkūno sidabrą vartoja kapsulėms ir detonatoriams gaminti. Kapsulėms dirbti perkūno sidabras imamas tyras arba sumaišytas su bertoletu druska, trintu stiklu, sultimis ir smalomis. Sprogsta įkaitinus jį iki 186°; jis sprogs, palietus jį įkaitintu daiktu arba nuo indukcinio aparato kibirkšties. Sausas perkūno sidabras labai jautrus trinčiai ir smūgiui.

Vyr. leit. Majus.

Milicinės sistemos įvedimas Sovietų kariuomenėje.

Ekonominės padėties dėliai Sovietų kariuomenė turėjo būti pertvarkyta milicinės sistemos pamatais.

Nepaprastai didelės kariuomenės išlaidos užlaikymui pasidarė Rusijos biudžetui persunkios. Iš kitos pusės politinis padėjimas pagerėjo ir raudonoji kariuomenė galėjo pradėti ramų mokymo darbą.

Raudonoji kariuomenė, sumažėjus skaičiumi, pradėjo daug rūpintis geresniu kareivio paruošimu. Šiais laikais, iš naujo mokinant vyresniojo šaukimo metus, raudonoji kariuomenė gamina tvirtus kadrus, kurie, ištikus reikalui, sudarys tvirtą pamatą didelei reguliarei kariuomenei.

Milicinės sistemos įvedimą Sovietų kariuomenėje galima laikyti jau išspręstu ir praktiškai pritaikintu.

Šių dienų Sovietų kariuomenę sudaro nuolatinė (reguliarė) kariuomenė ir kariuomenė paremta milicine sistema (teritorialė). Milicinė sistema lygiagrečiai su nuolatine kariuomene sudaro divizijas (santykiyje 40 pėstininkų divizijų nuolatinės kariuomenės ir 12 p. milicijos divizijų).

Reikia pažymėti, kad stambesnės kavalerijos vienetos (atskiros brigados, divizijos) yra paremtos reguliars kariuomenės pamatais, lygiai kaip ir savystovios artilerijos dalys, technikos dalys ir aviacija.

Milicinės kariuomenės organizacija ar kaip ją vadinama „teritorialės kariuomenės vienetai“ yra paremta iš 1923 m. rugpiūčio mėn. 8 d. dekretu. Kalbamas dekretas sako, kad Sovietų vyriausybė nutarė šalies ginkluotoms pajėgoms pritaikinti milicijos pagrindus ir tvirti lygiagrečiai su jau esančiais kadrais vienetas, paremtas teritorialiais dėsniais, o taip pat įvesti karinį dirbančių masių paruošimą.

Teritorialės vienetos privalo būti lygiai kaip ir raudonosios kariuomenės kadrai, visiškai paruoštos karui, o kiekvienas darbininkas ir valstietis turi jaust save taip pat kaip prigulinčiu prie raudonosios kariuomenės.

Vienetas, sutvertas teritorialiais pamatais, sudaro nuolatinis kadras ir pareinamasis kontingentas.

Nuolatinis kadras yra pagrįstas reguliars kariuomenės pamatais; yra tai paprastai reguliars kariuomenės dalis, kuri sudaro nuolatinį teritorialės kariuomenės pamatą.

Pareinamasis kontingentas yra pagrįstas teritorialiais pamatais ir jo tarnybos laikas 4 metai. Į pareinamojo kontingento eiles yra šaukiami privalantieji stoti karo tarnybon, pradėdant nuo sekancio šaukimo metų (vyresniojo), (tas reiškia, kad jei reguliars kariuomenės eilėna yra šaukiami 1902 metai, tai į pareinamojo kontingento eiles patenka 1901 metai.)

Metuose prieš šaukiant į pareinamojo kontingento sudėtį, privalantieji stoti karo tarnybon atlieka 3 mėnesių prieškarinio paruošimo mokymus.

Stojimo ir karo tarnybos atlikimo ilgį pareinamojo kontingento sudėtyj nustato Karo Taryba.

Bendras 4 metų tarnybos ilgis ne turi būti didesnis 5 mėnesių, o kiekvienais atskirais metais ne didesnis 2 mėnesių.

Šaukiamieji pareinamojo kontingento sudėtin negali būti pašalinami nuo savo nuolatinių darbo vietų.

Ne atlikus pareinamojo kontingento sudėtyje nurodytų tarnybos tarpų laikomi privalančiais atlikti karo tarnybos prievolę bendra tvarka reguliars kariuomenėj.

Piliečiai, atlikę karo prievolę pareinamojo kontingento eilėse, užskaitomi atsargon.

Piliečiai, atlikusieji tikrosios karo tarnybos prievolę reguliars kariuomenėj ir po tam paskirti į pareinamojo kontingento eiles, laikomi atsargoje trumpiau, (vieni metai už vienus metus pareinamame kontingente).

Toki yra svarbesni dėsniai liečiantieji organizaciją milicinių vienetų.

Karo Taryba turi teisės šaukti piliečius kariniam paruošimui nuo 16 metų amžiaus lig laiko, kuomet jie bus šaukiami stoti privalomon karo tarnybon. Šio mokymo tvarkymas pavedamas civilėms organizacijoms.

Privalomo paruošimo mokymo ilgis nustatomas 4 savaitėms ar 160 val.

Nuo 19 m. amžiaus lig kariuomenėn šaukimo, piliečiai gauna, taip vadinamą, prieššaukiamąjį karinį paruošimą ne ilgesnį, 10 savaičių bendrai, ir 4 savaičių kiekvieną kartą.

Šaukiamųjų metų piliečiai, ne atlikusieji tikrosios karo tarnybos raudonoj kariuomenėj ar laivyne, o lygiai ir piliečiai vyresnių metų, ne atlikusieji iš įvairių priežasčių karinio paruošimo prievolės, privalo 5 metų laike pereiti karinį 8 mėnesių mokymą. Kiekvienų atskirų metų mokymų ilgis negali būti didesnis 2 mėnesių.

Piliečiai, perėjusieji kariuomenės ar tai laivyno atsargon, privalo atlikti pakartojamą karinį mokymą, paskiriamą trijais tarpais, po 1 mėnesį kiekviename tarpe.

Tokia raudonosios kariuomenės dvejbė laidoja pastarajai nepaprastą lankstumą ir galimumą jos pritaikymo įvairiuose, kartais labai skirtinguose S.S.S.R. dalyse.

Pridedama lentelė vaizduoja šią gana sudėtingą karo tarnybos sutvarkymą.

Amžius	Nuolatinė (reguliarė) kariuomenė.	Milicinė kariuomenė.
17—18	Paruošiamasis karinis mokymas (4 savaitės ar 160 val. ne kariuomenės eilėse mokymas).	
19	Prieššaukiamasis karinis paruošimas (mokymas tęsiasi 10 savaičių, bendrai gi kiekvieną kartą ne daugiau 4 savaičių).	
20	Šaukimas. (tikroji karo tarnyba). pėstija, artilerija 1½ m. kavalerija 2½ m. aviacija 2½ m. laivynas 4½ m.	Trijų mėnesių prieškarinio paruošimo mokymai prieš stojant į teritorialių divizijų pareinamojo kontingento sudėtį.
21	pėst. kaval. aviac. laivyn. tarnauja	Pirmi metai pareinamojo kontingento sudėtyj (2 mokymo mėnesiai.)
22	atsarg. tarnauja	Antri metai pareinamojo kontingento sudėtyj (1 mokymo mėnesis).
23	atsarg. tarnauja	Treti metai pareinamojo kontingento sudėtyj (1 mokymo mėnesis).
24	atsarga tarnauja	(Ketvirtai metai pareinamojo kontingento sudėtyj (1 mokymo mėnesis.)
	tarnauja atsarga	Atsarga
Lig 40 m.	Atsarga	

(Mokymas trijais tarpais po 1 mėnesį kiekviename tarpe). Tikrosios karo tarnybos neatlikusieji išeina tarpe 5 metų 8 mėnesių karinį mokymą (kiekviename mete ne daugiau 2 mėnesių).

Vyr. Leit. Grinius.
(Bellona XII. z. III.).

Amerikos kariuomenė.

(Žiūr. „Kario“ 14 Nr.).

Pėstininkų divizijos sąstatas.

1) 2 pėstininkų brigados po 2 pėst. pulku; kiekvienas pulkas turi 3 batalionus; batalione 3 pėstininkų ir 1 kulkosvaidžių kuopos; 2) Štabo kuopa; 3) 1 gaubicų baterija arba 37 m. m. patrankos; 4) 1 artilerijos brigada iš 2 artilerijos pulkų, pulke 2 art. batalionai po 3 baterijas 75 mm. patrankų; 5) 1 lauko sapiorų pulkas, pulke 2 batalionai po 3 kuopas; 6) 1 orlaivyno diviziono skyrius iš 13 aeroplanų; 7) 1 sanitarų kuopa; 8) ryšių kuopa; 9) 1 automobilių kuopa; 10) lengvų tankų kuopa iš 25 kautynių vežimų tankų; 11) divizijos gurguolė.

Taikos metu pėstininkų pulko sąstatas 57 karininkai ir 1.591 puskarininkai ir kareiviai.

Raitininkų divizijos sąstatas.

1) 2 raitininkų brigados po 2 raitininkų pulku, kiekvienam pulke 2 eskadronai ir 1 kulkosvaidžių eskadronas su 18 sunkiųjų kulkosvaidžių; 2) 1 raitų — artilerijos batalionas po 3 art. kuopas, kuopoj 4 patrankos, 75 mm. kalibro; 3) 1 raitų—sapiorų batalionas; 4) 1 štabo komanda; 5) 1 ryšių skyrius.

Eskadronė 19 karininkų, 409 jokių ir 446 arklių, tokiu būdu atsako raitelių divizionui iš 2—3 normalių eskadronų.

Korpuso kariuomenė, neįeinanti į divizijos sąstatą, susideda iš sekančių dalių: a) artilerijos korpuso brigada, susidedanti iš 2 artilerijos pulkų ir 1 žiūrėtojų bataliono, kiekvienam artilerijos pulke 2 batalionai po 2 baterijas 155 m. m. gaubicų; visos patrankos automobiliais vežamos. B) Korpuso oro eskadra iš 2 skyrių, kiekvienam skyriui 13 aparatų ir 1 skyrius prišamųjų balionų su 8 prišamais aerostatais. C) Tankų būrys su 6 lengvais tankais.

Į karo apygardų sąstatą neįeina sekančios kariuomenių dalys: Kranto artilerija, orlaivyno dalių eilė (bombasvaidžių, žvalgų, kautynių ir naikintojų eskadriėlės), 1 kariuomenės tankų skyrius iš 3 batalionų, 1 dujų skyrius (58 karininkų ir 258 puskarininkų ir kareivių); prie to įgulos Filipinų salose, (4 pėstininkų, 1 artilerijos ir 1 sapiorų pulkai), Gavajaus saloj (2 pėstininkų, 1 artilerijos ir 1 sapiorų pulkai), Panamos kanalo zonoj (2 pėstininkų, 1 artilerijos ir 1 sapiorų pulkai) ir pėstininkų pulkas Tientzine, Kinuose.

Dabartiniu laiku Amerikos reguliari kariuomenė susideda iš 40 pėstininkų pulkų (120 batalionų), 10 kavalerijos pulkų (20 eskadronų), 36 artilerijos pulkų, neskaitant kranto artilerijos, (78 lengvųjų ir 72 sunkiųjų baterijų), 21 sapiorų bataliono, 400 tankų, 600 kautynių aeroplanų.

Kariuomenės organizacija nėra galutinai nustatyta ir tur būt bus dar permaininga.

Pėstininkai ginkluoti šautuvais „Springfield“ sistemos, 7,5 m. m. kalibro. Kiekviename pėstininkų batalione kulkosvaidžių kuopa turi 4 sunkius kulkosvaidžius „Browning“ sistemos, pėstininkų kuopa ginkluota keleta lengvų tos pačios sistemos kulkosvaidžių.

Pulko minosvaidžių kuopa turi 12 minosvaidžių arba 6 patrankas 3,7 cm. kalibro.

Raitininkai ginkluoti „Springfield“ sistemos karabinais, 7,5 m. m. kalibro, kulkosvaidžių eskadronas kiekvienoj raitininkų brigadoj turi 18 sunkiųjų kulkosvaidžių „Browning“ sistemos.

Dar nuo karo laikų artilerijoj turima didelė patrankų atsarga, pradedant nuo 7,5 m. m. kalibro patrankų ir 155 m. m. gaubicų iki sunkiųjų kranto patrankų, 450 m. m. kalibro. Be to, turi dideli skaičiai anglų, prancūzų ir amerikiečių kautynių vežimų, ypačingai lengvųjų tankų.

Iš orlaivyno aparatų turi žvalgų, kautynių, bombasvaidžių aeroplanų ir naikintojų, bombasvaidžiai aeroplanai veža sunkumą iki 4000 kilogramų. Ypačingai gerai išdirbtas didelių kautynės aeroplanų tipas; orlaivyno kariuomenė uoliai dirba techniskam aparatų tobulinimui.

Karininkų korpusas, į kurį priimami tik baltieji — papildomas: baigusiais kadetų mokyklą Vestpointe, puskarininkais pakeltais į pirmą karininko laipsnį ir jaunimu pastojusiu iš šalies. Baigę kadetų mokyklą Vestpointe, perkeltant į dalį, pakeliami į karininkus; kareiviai, numatyti pakėlimui į karininkus, privalo ištarnauti žemesniajame laipsnyje 2 metu, privalo būt nevedę ir ne senesni 30 metų ir yra keliais tyrimais kvočiami prieš pakėlimą. Respublikos prezidentas turi teisės kasmet paskirtą jaunų vyrų skaičių, išlaikiusį

kvotimus pakelti į karininkus. Dėdžiausia korpuso karininkų norma iki šiol buvo nustatyta 18.000 žm., pastaruoju laiku faktinai tetarnauja tik 13.000 žm.

Iki karui teorijos prirengimas Amerikos karininkų buvo geras, praktikos — kiek silpnesnis; neužteko geru jaunesnių viršininkų. Karas davė karininkų korpusui naujų jaunų jėgų, kurios tenkino paprasčiausius reikalavimus, bet praktikos žvilgsniu pasirodydavo nepakankamai prisirengę.

Atsargos karininkų parengimui veikia šios įstaigos: Atskiri kursai universitetuose, vadinami „Reserve Officers Training Corps (R. O. T. E.)“, kur kadro karininkai mokina taktikos ir kitų karo mokslų ir kurie baigiasi dvisavaitiniais praktikos apmokymais didelioje karo stovyklose. Del to 100 aukštesniųjų mokslo įstaigų, vadinamų „military colleges“ užsiima labiausiai karo mokslu. Draugija, vadinama „Public school athletic Seagnie“ ir taip pat „Boy Scouts“, periodiniai susirenka karo stovyklose praktikos mokslui.

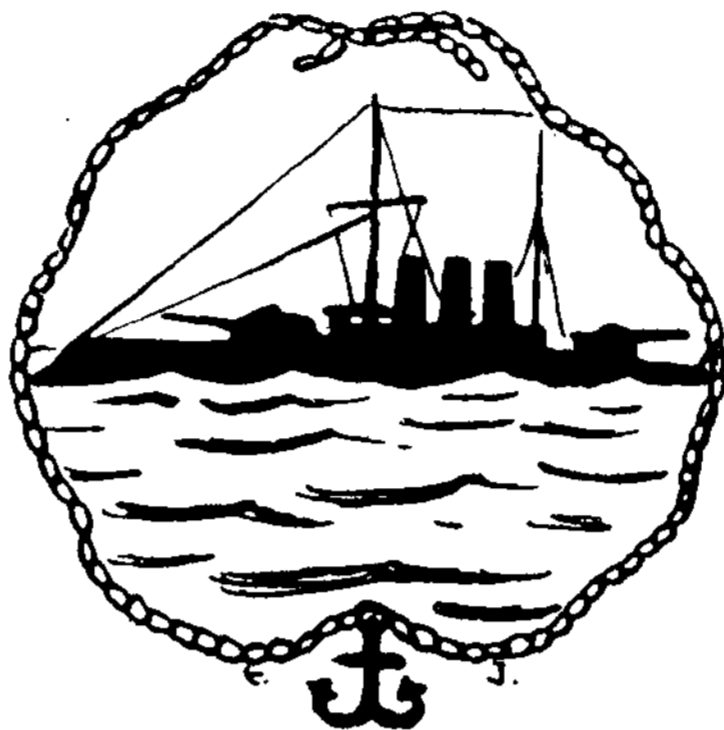
Kariuomenės organizacija, tur būt, bus pakeista: Manoma sutrumpinti reguliari kariuomenė iki 150.000 žmonių (imtina su karininkais), bet už tai manoma didinti tautinę gvardiją ir organizuotą atsargą.

J. Betcheris.

Kariai, branginkime savo vardą!

Jei kas perspėja mus negerai elgiantis, tai sutinka atsakymą: „Ką man reiškia! — aš kareivis“. Tokiu atsakymu blogas elgimasis lyg didinamas, garbingas kario vardas dar labiau žeminamas.

Jei karys drįsta savo garbingą vardą taip pažeminti, tai nėra ko ir laukti, kad mus kiti gerbtų ir pilnos užuojautos akys mus sutiktų, kaip tėvynės gynėjus. Kurie nenori skaitytis su rimtais patarimais, nenori suprasti jiems aiškinamus mandagumo dėsnius ir kurie vaduojaši karių vardą teršiamu pasiteisinimu: „Ką man reiškia! — aš karys“, tai tokie yra tiesiog nesusipratėliai, tameuoliai.

Šarvuotis jūroje.

O dėl to ar mes turime nusiminti? Kad mūsų tamsuoliai teršia mūsų, karių, vardą, o priešingi mūsų nepriklausomybei žmonės stengiasi dar labiau mūsų kariuomenę pajudinti, tai tik votis ant svelko kūno; kiekvienas šviesesnis karys privalo dėtis prie tos voties gydymo, kitaip sakant sudrausti, kur reikiant, tamsuolius dėl jų blogo elgimosi.

Mes, kariai, turime gerai suprasti ir branginti savo tarnystę ir tėvynę. Turime džiaugtis, kad dėka mums patiems šiandieną neveža mus tarnystėn į tolimuosius rytus (Sibirą bei Kaukazan), kaip tai buvo svetimiams mūsų kraštą valdant ir vėl būtų, jei svetimieji mūsų kraštą užvaldytų. O kiekvienas, kas šiokiu ar tokiu būdu dedasi prie mūsų kariuomenės karių vardo teršimo. — silpnina tą mūsų kariuomenę, silpnina ir mūsų nepriklausomybę.

Kai visur gražiai elgsimės, pamatys mūsų visuomenė, kad mes šviečiamės, kad mokame branginti mūsų laisvę, kad laisvas valandas naudingai suvartojam.

Meteoras

Karo chronika.

— **Milžiniškas italų ginklavimasis jūrose.** Šiomis dienomis Italų vyriausybė yra ypač susirūpinusi jūrų reikalais; italams yra tuo reikalu kuo rūpintis, nes beveik visa jų valstybė jūromis apsupta. Ju diktatorius Musolini su jūros reikalų ministru Taonu di Revel paskubom stato laivus. Italų kreiseriai būsią didžiausi pasaulyje, kokių iki šiol dar nėra buvę. Laivuos būsiančios pastatytos ištisos baterijos iš dešimts 200 mm. patrankų. Jie statomi visai sulig nauja sistema, jų sviediniai lėksią labai toli ir jų sprogstamoji jėga begalo didelė. Vienam laivo gale bus pastatytos trys mažesnio tipo patrankos ir dvi didesnės. Antram gale tas pat. Be to, dar ant laivo būsią ištisa baterija su orlaiviais kovoti, ir aparatai minoms svaidyti ir keli orlaiviai.

Statydami naujus laivus, italai žada išbraukti iš laivyno tuos laivus, kurie yra pasenėję ar šiaip karui netinka.

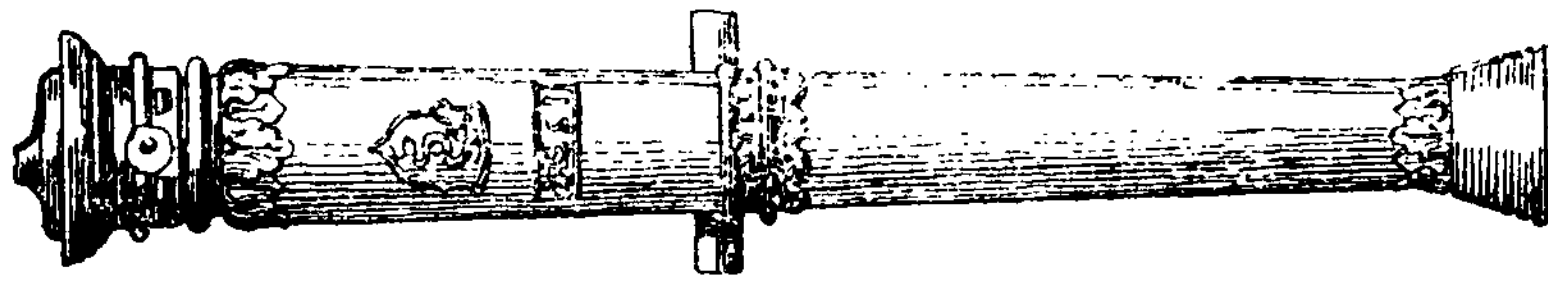
— **Nardomųjų laivų statyba Japonijoje.** Visiems rodėsi, jog Japonų žemės drebėjimas privers vyriausybę mažinti jūrų laivyno statymo darbus, bet pasirodo, jog pradėtą darbą japonai varo toliau. Jūrų admiralitetas tik ką yra nutaręs statyti 4500 tonų didumo nardomųjų laivų. 1921 metais japonai norėjo iš vokiečių nupirkti slapto laivyno statymo planus, kurie turėjo japonams didelės reikšmės, bet visgi galų gale dabar juos įsigijo ir spėjama, jog tie planai būsią pirkti iš prof. Flamo. Šis profesorius yra žymus nardomųjų laivų statybos žinovas. Ateinantiems metams buvo numatyta karo laivynams 288 milijonai jėnų, bet dabar šį biudžetą sumažino iki 239 milijonų. Iš šių metų biudžeto leista 80 mil. jėnų Jakosukos jūros bazei pastatyti, kuri buvo daug nukentėjusi nuo žemės drebėjimo ir 20 milijonams nuo žemės drebėjimo nukentėjusioms karo įstaigoms. Be to, dauguma karo įmonių jau dabar netinka karui, nes daug trūksta technikos įrengimų, todėl nutarta viską peržiūrėti ir sutvarkyti pagal geriausių šių dienų reikalavimų.

— **Sukilimas Hondurase.** Įvykę ten naujų susirėmimų, kuriuose vyriausybės kariuomenė, beatakuodama sukilėlių užimtą Choluteco miestą, nustojsi

arti 1000 žmonių. Cholutece sukilėlių sudaryti didžiausi karo sandėliai.

— **Japonų šnipavimas Amerikoje,** anot Niu Yorko žinių, esąs tiek plačiai išvystytas, kad japonams tapo žinoma visa Amerikos karo paslaptis.

— **Lenkijoje.** Maskvos žiniomis, Lenkijos krašto apsaugos ministerio Sikorskio kviečiamas atvykęs į Varšuvą suipažinti su Lenkijos karo pajėgų organizacija Rumunijos vyriausio štabo operacijos skyriaus viršininkas Florescu. Kai kuriose Varšuvos slugsniuose spėliojama, ar tik nebūsią tas Florescu apsilankimas surištas su rusų rumunų derybomis, kaip nedrauginaga demon-trancija prieš Sovietus. Be to, Rusų radio pastebi, kad Sikorskis Lenkijos žiemos rytų pasienyje daręs lenkų kariuomenės manevrus, kuriuose

Senovės Lietuvos kariuomenės patranka.

dalyvavę raitininkai ir artilerija.

— **Vokietijoje** karo ministeris uždraudęs karo orkestrams griežti per partijų ruošiamus susirinkimus rinkimo į reichstagą metu. Tuo norima kariuomenę apsaugoti nuo partijų įtakos.

Balandžio 2d. Vokiečių atstovas Paryžiuje Hoesch įteikė Ambasadorių Konferencijai atsakymo raštą dėl karo kontrolės atnaujinimo Vokietijoje. Atsakyme nurodoma, kad kontrolės atnaujinimas galėtų iššaukti neramumą, ypač dabar prieš rinkimus. Vokietija siūlo kontrolę pavesti Tautų Sąjungai. Ambasadorių Konferencijos atsakymas į šį vokiečių pasiūlymą kol kas dar nežinomas.

— **Sovietų kariuomenė koncentruojasi Parniestryje.** Užsienių spauda praneša, kad Sovietai koncentruoja savo pajėgas Dniestro apylinkėse. Vokiečių spauda apie šį koncentravimąsi kalba, ar tik nebūsią tai daroma dėl nutraukimo Rusų Rumunų derybų Vienoje.

— **Japonija — Rusija.** Japonų valdžia praneša, kad rusų armija labai uoliai ruošiasi prie mobilizacijos, tačiau tuo tarpu Japonijos kariuomenė nemano jokių žygių daryti. Nesiliovus rusams ginkluotis, japonai visgi mano griežtai užprotestuoti, kad apgynus Vašingtono taikos sutartį ir Kinų valstybės neliečiamybę.

(„Polska Zbrojna“.)

— **Jungt. Valstybių** atstovų rūmai priėmė kariuomenės išlaikymo sąmatą, kuri siekianti 326 mil. dolerių. Sąmata pasiūsta svarstyti senatui.

— **Orlaivių nelaimės.** Užsidegus ore, netoli Honolulu, Amerikos bombų mėtomajam aeroplanui, 3 lakūnai krisdami užsimušę ir 1 sunkiai susižeidė.

— **Turkijoje.** Žiniomis iš Angoros, Turkų st. seimas dvigubai padidinęs vyriausybės siūlomąjį laivyno biudžetą. Matyt, st. seimas atsižvelgė į Graikų laivyno stiorėjamą, kuris pavojingas Turkijai.

— **Mirė generolas Kusmenek.** Buvęs Przemislio tvirtovės gynėjas Austrų generolas—fedmaršalas Kusmenek mirė Vienoje kovo 24 d.

— **Sprogimas.** Odesos uoste nardomojo laivo „Trocki“ mašinų skyrių dėl nežinomų priežasčių įvyko sprogimas. Laivas išgelbėtas.

— **Dvikova.** Buenos Aires (Argentinoje) kovo 25 d. įvyko dvikova tarp Brazilijos karo ministerio gen. Juto ir gen. Dellebiano. Abu sunkiai sužeisti.

(„Polska Zbrojna“.)

— **Rusų rūpesčiai gynimosi reikalais.** Iš Maskvos praneša, jog ten organizuojama Chemiško

Rusijos gynimo draugija. Tuo reikalu vedama plati agitacija mokslo, kariuomenės, studentų ir technikos srity. Draugija tyrinė sietimus chemiško karo būdus ir iš jų išdirbinės savuosius. („Prag. Presse“.)

— **Sovietų kariuomenėj.** Karo Tarybos vice-pirmininkas Frunze taip pat užėmė ir generalio štabo viršininko vietą. Frunze yra šalininku taip vadinamos valdžios pakraipos „trejukės“.

— **Naujas skandalas Amerikoj.** Susekta, kad Mitsui kompanija visus amerikų aeroplanų briežinius laike karo buvo perdavusi japonams. Pats Mitsui prieš karą tarnavo vokiečių valdžioj karišku kasininku. Del šito skandalo šaukiami teisman karo ministerijos sekretorius Week Dumbly ir Dougkerth.

(„Prag. Presse“.)

Iš Krašto Apsaugos Ministerio Įsakymų.

Nepadorus kareivių elgesis. Geležinkelių administracijos ir atskirų asmenų dažnai nusiskundžiama, jog kareiviai, keliaudami geležinkeliais, labai nepadoriai elgiasi: užkabinėja moteris, girti vartoja begėdiškus rusų keiksmus, kelia vaidus su geležinkelių administracija ir t.t. Gėda Lietuvos kareiviui taip žeminti visuomenės akyvaizdoje garbingas kariuomenės vardas. Įsakau imtis griežčiausių priemonių tokiam šlykščiam nepadorumui pašalinti. Žandarmerijai kiekvienu atveju panašiai nusižengusius asmenis sulaikyti, sustatyti nusižengimo protokolą ir pranešti arčiausiai kariuomenės daliai, kuri privalo tuos asmenis priimti ir su paminėtu protokolu pristatyti į tarnybos vietą. Aš visa savo galia imsiuos griežčiausių priemonių šiai nepakenčiamai ydai pašalinti.

Majoras Sližys, Krašto Apsaugos Ministeris. Generolas S. Žukauskas, Kariuomenės Vadas. Pulkininkas leitenantas Gričius, L. e. Vyriausiojo Štabo Viršininko p.

Kariuomenės gyvenimas.

Organizacinis Karo Mokslo Draugijos Istorijos Sekcijos 1924 m. kovo 31 d. susirinkimas. Susirinkimas įvyko Karininkų Klube. Dalyvavo: K.M. Draugijos pirmininkas gen. Radas-Zenkavičius, sekretorius majoras V. Steponaitis, profesorai A. Janulaitis ir M. Biržiška, docentas V. Biržiška, majoras Šarauckas, majoras Ruseckas ir kap. Basiulis.

Majoras Ruseckas savo kalboj kreipia dėmesį į didelį karininkų susidomėjimą istorija. Vienas artimiausių Sekcijos bei jos narių darbų tai rinkimas istorinės reikšmės medžiagos iš pastarųjų metų kovų del Lietuvos nepriklausomybės: surašinėti savo atsiminimus, per apygardų sekcijų susirinkimus pasakoti savo karo nuotikius, kad tuojau čia pat kas nors kitas pasakojimą užrašinėtu (kitur tai daroma su stenografininkų pagalba), rinkti žinių apie istorines, ypač gi karo žygių vietas, pilakalnius (kap. Tarasenko pavyzdžiu), rūpintis savo dalies istorija, maždaug sekant „Karyj“ 1923 m. lt. Biržio paskelbtos programos, rengti istorijos referatus ir t.t.

Generolas Radas-Zenkavičius pabrėžia, jog esą labai sunku surasti kokius nors istorinės reikšmės nepriklausomybės kovų dokumentus. Todėl reikalinga juos kvalifikuoti ir centralizuoti archyvuose, kaip tai dalinai jau padaryta ir daroma K. A. M. Centr. archyve, surašius gi juos skelbti, kas galima „M. Žinyne“, nurodant, kur kuris dokumentas randasi.

Docentas V. Biržiška ir prof. A. Janulaitis nurodo, jog negalimas koks nors istorijos mokslo darbas, gerai nesusipažinus su savo šalies ir bendra istorija,

kad (prof. A. Janulaičio žodžiai) šių dienų istorijos reikšmės įvykiai gali būti tinkamai apkainuoti tik gerai savo šalies bei tautos praeitį supratus, kad vienas svarbiausių istorijos Sekcijų darbų, tai platinti istorijos mokslą ir išdirbti istorijos mokymosi bei istorijos darbų programą, duoti Sekcijos nariams tinkamų instrukcijų, informacijų, padėti jiems tame dalyke orientuotis ir t. t.

Majoras Steponaitis nurodo, jog būtinai reikalinga spausdinti istorinė medžiaga, kurios „M. Žinyne“ Redakcijoj gana daug prisirinko. 1925 metais gal pasiseks išleisti porą tokios medžiagos tomų.

Iš tolimesnių debatų paaiškėjo, jog pirmoj eilėj Sekcija privalo išdirbti ir paskelbti istorijos mokslo bei darbų programą.

Tapo išrinkta Sekcijos Valdyba: pirmininkas prof. A. Janulaitis ir sekretorius maj. P. Ruseckas.

Karininkų Klube trečią dieną Velykų Karių Dramos Mėgėjų kuopelė stato 3 veiksmų anglų kom. „Karolio teta“. Sykiu bus tai kuopelės kaip ir sukaktuvių vaidinimas, nes tuo pat laiku sukanka 4 Kuopelės darbavimosi metai. Per tą laiką Kuopelė pastatė 230 kartus 27 veikalus, vaidindama beveik išimtinai kariams. Vaidinimo pradžia 20 val. Vaidinimui pasibaigus balius. Įėjimas tik su pakvietimais, kurie gaunami komendantūroj. Karininkai moka po 5 lt., ponios ir civiliai po 10 lt.

Kareivių Klubas. Šančiuose, einant Kr. Aps. Min. Įsakymu, įsteigtas Kauno Įgulos Kareivių Klubas. Klubas gana ruimingas ir gali būti visai gerai įtaisytas. Klubas skiriamas kareivių vaidinimams, vakarėliams, šokiams, paskaitoms; jis turi būti vieta, kur kareiviai galėtų gražiai, blaiviai, laisvai atsilsėti, pažaisiti, rasti sau gražios padorios pramogos, galėtų mokytis geresnių papročių, mandagesnių apsiėjimų, kur turėtų pavyzdžių, kaip gerai ir sveikai be svaigiųjų gėralų galima pasilinksinti. Gal bus čia įtaisytas ir kinas, mokslo ir kitiems paveikslams rodyti. Sekmadienį bal. 6 d. savo paskaitoj klube visa tai papasakojo maj. Ruseckas pažymėdamas tarp kitko dar ir tai, jog kariuomenė yra tai mūsų visuomenės dalis, į kurią visi ir visuomet turi akis atkreipti, todėl kariai ytin pavizdinti visuomet turi elgtis, kad nesuteršti garbingo kario vardo. Klubas turi stovėti to gero vardo sargyboj.

Fizinio lavinimo organizavimas. Mums teko girdėti, kad leit. Paura balandžio gale baigia fizinio lavinimo kursus Čekoslovakijoj ir grįžta Lietuvon organizuoti fizinį lavinimą kariuomenėj. Manoma įrengti prie A. K. D. L. K. V. Kursų fizinio lavinimo centrą; kariūnų valgyklon būsią įtaisyta gimnastikos salė. Gimnastikos salei ir fizinio lavinimo įrankių pirkimui jau duoti pinigai. A. Panemunėj manoma įrengti sporto stadionas. Šią vasarą būsią sušaukti iš visų dalių po vieną atstovą fizinio lavinimo kadruui sudaryti. Žadama įsteigti fizinio lavinimo instruktorių kursus. Tuopat laikų manoma išspręsti, kurie fizinio lavinimo principai privalo būti taikomi mūsų kariuomenėj ir išdirbti statutas. Ruošiamasi pervesti per Seimą fizinio lavinimo etatus; numatoma vyr. karininkas, fizinio lavinimo instruktorius, jo padėjėjas ir 3 ar 4 virštarnybiniai puskarininkai, kaipo fektavimo instruktoriai.

Š v i e t i m a s.

Centrinė Kariuomenės Biblioteka š. m. vasario ir kovo m. m. išsiuntė bibliotekų papildymui šias knygas ir žurnalus: centro (artilėrijos ir aviacijos) bibliotekoms — 40, karo apygardų bibliotekoms — 104, pulkų karininkų bibliotekoms — 213, karininkų kursų ir karo mokyklos bibliotekoms — 44, tarnybinėms bibliotekoms (įstaigų) — 22, valstybės bibliotekai — 2, universiteto bibliotekai — 14 ir užsienio karo bibliotekoms — 11, iš viso 450 tomų.

Drausmės batalione 1924 m. sausio 1 d. buvo kareivių analfabetų apie 18%. Analfabetų skaičius išnykti negali kareivių keitimosi dėliai, kadangi atvykstančiųjų iš dalių nuteistųjų kareivių skaičius analfabetų turi maždaug $\frac{1}{3}$. Mokyklas turi dvi: vieną karo kareiviams, antrą keičiamosios sudėties kareiviams. Mokyklos turėjo mokinių: 1923 m. sausio — gegužio mėn. kadro — 23 — 30 žm., keičiamosios sudėties 50 — 90 žm; birželio — rugsėjo mėn. kadro 15 — 20 žm., keičiam. sud. — 50 — 80 žm.; spalio — gruodžio mėn. mokslas dėl darbų buvo pertrauktas. Mokytojų — karininkai. Knygynėlis turi 165 knygas. Turima skaitykla. 1923 m. padaryta viso 27 paskaitos; pasikalbėjimai bei skaitymai poezijos kūrinių ar apsakymėlių būna beveik kas šventadienis nuo 14 iki 15 val. Veikia du klubai: karininkų ir puskarininkų — raštininkų. Padaryta 4 vakarėliai su vaidinimais. Statyta: vasario m. 11 d. „Švarkas ir milinė“, vasario 16 d. „Vytautas kalėjime“, gegužės 1 d. „Aš numiriau“ ir „Neatmezgamas mazgas“; gruodžio 26 d. „Pražydo nuvytusios gėlės“. Sporto komandų nėra.

Sportas.

Lietuvoje.

Lietuvos futbolo komanda dalyvaus VIII pasaulinės Olimpiados futbolo turnyre. Komanda jau sustatyta iš geriausių Didžiosios ir Mažosios Lietuvos futbolininkų. Bal. 17 d. bus traukiami burtai, su kuo Lietuva turės žaisti. Burtą trauks S. Garbačiauskas. Pažymėtina, kad prancūzų spauda labai plačiai rašo apie Lietuvos dalyvavimą Olimpiadoje ir reiškia Lietuvai savo didelės simpatijos. Prancūzų valdžia Lietuvos komandai ir bendrai visiems, kurie važiuoja į Olimpiadą, už pravažiavimą per Franciją nuleidžia pusę kainos.

Fektavimas. Nuo balandžio 3 d. Lietuvos Dviratininkų Sąjungoje prasidėjo fektuotė, vadovaujant fektavimo žinovui inž. Reškai, buv. Petrapilio Karo Inžinerijos Mokyklos fektavimo instruktoriui. Fektavimo treniruotės eis antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 19 val. iki 21 val. Fektavimo įrankiai gauti iš Francijos.

Pavasario sezonui užstojus Lietuvos Dviratininkų Sąjungos klubas (Tolstojaus g-vė N. 2) bus atdaras kasdien nuo 19 val. Naujų narių priėmimas atliekamas užsiėmimų valandomis.

Esamoji klube redakcija ir administracija žurnalo „Sportas“ atdara nuo 19 iki 20 val.

Kauno miesto anglių bokso pirmenybės 1924 m., ėjusios kovo 29 ir 30 d. Lietuvos Dviratininkų Sąjungos klube užsibaigė. Dalyvavo LFLS, LDS ir „Makabi“. **Puslauvidutiniam svory** (nuo 61, 237 iki 66, 780 klg.) laimėjo I vietą Dirgelo — LDS, II vietą — Škema LFLS. **Vidutiniam svory** (nuo 66, 78 iki 72, 578 klg.) laimėjo I vietą — Byla — LFLS, II vt. Dagilis — LFLS. ir III vt. Gurvičius — „Makabi“.

Bendras Kauno miesto bokso pirmenybes 1924 m. laimėjo Byla LFLS. Po rungtynių, ltn. Dariui apibudinus trumpais bruožais bokso esmę ir jo reikšmę, teisėjų komisija: J. Šulgino, inž. Gutenmacherio, ltn. Dariaus, Tarvido ir V. Gulmano asmenyse laimėtojams išdalino gražias dovanas. *K.M.*

Futbolo teisėjų kursai. Lietuvos Futbolo Lygos Kauno Apygardos Komitetas balandžio 2 d. nutarė, kad referuoti Lygos futbolo rungtynes bus leidžiami tik kvalifikuotieji teisėjai, turintieji tam tikrus L.F.L.K.A. Komiteto diplomus. Tam tikslui L.F.L.K.A. K-tas ruošia trumpalaikius (1-2 savaitė) kursus Lygos referi vardui įgyti. Kursuose dėstys ir kvos žymesnieji futbolo taisyklių žinovai. Klausytojais į kursus įstoti gali kiekvienas šiek tiek apsipažinęs su futbolo taisyklėmis sportininkas, bi kurios sporto organizaci-

jos narys. Įsirašyti iš anksto galima kasdien L.D.S. klube, Tolstojaus g-vė 2 Nr., pas L.F.L.K.A. išdininką J. Šulgina 20—21 val, įnešant 1 litą mokesnio. Kursų pradžia balandžio 11 d. 19. 30 val. L.D.S. klube. Iš visų sekmingai baigusių kursų bus sudaryta Lietuvos futbolo teisėjų Kolegija.

Lietuvos Futbolo Lygos Kauno Apygardos Komitetas.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Ministerių Kabinetas** kovo 31 d. priėmė geležinkelio Amaliai — Telšiai — Kretinga, Kazlų-Rūda — Tauragė sąmatos ir statybos etatus. Greitu laiku prasidėsia darbai.

— **Velžyje** (7 klm. nuo Panevėžio) ledų lytys sulaužė tiltą per Nevėžį. Nevėžis buvo pakilęs apie 3 mtr. ir žemesniose vietose buvo užliejęs keletą namų.

— **Lietuvos Bankas** kovo 31 d. turėjo bendrą aukso fondą 24.134.250 lt. 44 ct., sidabro — 59.396 lt. 7 ct. ir svetimos tvirtos valiutos 56.746.625 lt. 46 ct. Banknotų apyvartoj turėjo 71.247.077 lt. 78 ct.

— **Karo invalidų rūmai** manoma šimet pradėti statyti Kaune, Duonelaičio gatvė 37 Nr. Namas būsiąs dviejų aukštų ir atseisiąs apie 1 mil. litų. Karo M-ja pasižadėjo duoti plytų, tai atseisią daug mažiau.

— **Nemunas ir Nėrys** buvo pakilę arti 6 mtr. ir užlieję kai kurias Kauno gatves bei triobesius. Vanduo nuo Aleksoto tilto tebuvo tik per kokį pusmetrį. Ledai sulaužė Prienų tiltą per Nemuną.

— **Mūsų degtukai užsieny.** Šiomis dienomis išvežta iš Lietuvos į Angliją 1 milijonas dėžučių degtukų.

— **Tvarkos dabojimui Kaune.** Kauno miesto policija mananti sudaryti raitininkų rezervą iš 15 žmonių, kurie naktimis dabos mieste tvarką. Reikalui esant, kaip pajėga galės būti naudojama ir kitokiems reikalams.

Vilniaus Krašte.

— **Ginama mokytojai.** Pastaromis dienomis lenkų vyriausybė užgynė 4 Vilniaus lietuvių gimnazijos mokytojams toliau mokytojauti toje gimnazijoje. Be to, žada dar 11 tos pačios gimnazijos mokytojų uždrausti mokytojauti.

Užsieniuose.

— **Kruvini susirėmimai Lenkijoje.** Vėl kilant Lenkijoje didelims streikams nuolatos atsitinka kruvinių susirėmimų tarp policijos ir streikuojančių darbininkų, kaip padėkim, balandžio 3 d. Sosnovičuose į policiją, besiginčijant jai su streikuojančiais, buvo mesta rankine granata, kuri sprogo. Policija šovė į minią. Du darbininku užmušta vietoj ir 14 sužeista. Taip pat sužeista ir 19 policininkų. („Prag. Presse“.)

— **Kaimiečiai muša bolševikus.** Cernybore (Rusijoje) kaimiečiai užpuolė bolševikus, rinkusius mokesnius „tarptautinei revoliucijai skleisti“, 18 jų užmušė ir sužeidė, ir sunaikino vietinį valdžios biurą.

— **Panikos vaisiai.** Meksikos priemestį Facubays kinematografe sugedus elektrai kilo didelis gaisras. Laikė panikos 26 žmonės užmušta ir 56 sužeista.

— **Vyslos potvynis** (Lenkijoje) šimet buvęs labai didelis, kokio nebuvo per 400 metų. Cichocineko kurortė vanduo pasiekęs antruosius aukštus. Žmonės, kuriems nepasisėkė pabėgti, gyveno ant stogų. Nelaimių vietoj buvo prasidėję plėšimai. Sunaikinta daug sodžių.

— **Sudegė jūroj maldininkų laivas.** Beplaukiant Raudonąja jūra užsidegė anglių laivas „Trangistan“, kuriame plaukė iš Bombėjaus (Indijos) į Mekką

1200 mahometonų maldininkų. Mekkos miestas (Arabijoj) yra labai lankomas mahometonų maldininkų, kai po svarbus jų tikybos atžvilgiu. Mekkoj yra gimęs Mahometas. Be to, Mekkoj yra Kaaba — šventenybė, kur laikomas juodas akmuo, arabų tikėjimu, archangėlo Gabrieliaus atneštas iš dangaus. Atvykę kiti laivai žmones išgelbėjo, tesudegė tik laivas.

— **Pasikesinimas su bomba Kolumijoj.** Lenkijoj, Kolumijos miestą nežinomas žmogus metė į policijos namus bombą, kuri tačiau nesprogo.

— **Vėsulos Amerikoj.** Shawnee, Oklahoma valstybėj siautė baisi vėsula. Geriausioj miesto dalyj sugriauta apie 200 namų, užmušta 8 žm. ir 70 žm. sužeista.

— **Riaušės su albanų komitadžais.** 5 albanų komitadžai, persirengę moterimis, atvyko į Monastirių (Pietų Savijon) ir pasisamdę vežiką nuvažiavo į vienus namus. Vežikas, pastebėjęs jų nepaprastai dideles kojas, suprato juos įtartinai esant ir nurodė serbų policijai namą, kuriame jie apsistojo. Policijai apsupus namą, albanai sutiko pasiduoti, bet paprašė, kad ateitų miesto viršininkas su jais derėtis dėl pasidavimo sąlygų. Miesto viršininkui priėjus prie persirengusių albanų, pastarieji nušovė viršininką ir jo adjutantą. Tuomet serbų kareiviai pradėjo šaudyti į namus ir juos padegė. 2 albanai sudegė, o 3 sumti. Monastiro mieste paskelbtas karo stovis ir suimta daug įtariamų albanų ir serbų.

— **Potvyniai.** Šį pavasarį būta didelių potvynių visose šalyse. Ispanijoj patvinius Tago upei apsemtas Grenados miestas ir sunaikinta daug kaimų. Ties Sevila nugriautas tiltas per Gvadalkvivrą. Nuskendo daug žmonių. Iki šiol ištraukta 30 lavonų. Amerikoj Jungt. Valstybėse išsiliejus Potomaco ir Ohio upėms žuvo daug žmonių.

— **Ugniakalnio išsiveržimas Italijoj.** Liparų salose nakčia smarkiai išsiveržė Strombolio ugniakalnis. Kalno viršūnės nesimatyti dėl storų dūmų debesio. Kolkas rasta 15 žuvusių žmonių.

— **Hitlerio byla užbaigta.** Balandžio 1 d. teismas pasielbė savo sprendimą. Gen. Liudendorfas išteisintas, Hitleris, Peohner, Kriebel ir Vebr nuteisti po 5 metus tvirtovėn, o kiti po 1 metus ir 3 mėn. Vokiečių spauda reiškianti nepasitenkinimų tokiu minkštu teismo sprendimu.

— **Dviračių lenktynių nelaimės Vokietijoj.** Kelno mieste per motocikletų lenktynes, vienas motocikletas įvažiavęs per valandą 120 kilom. greitumo nesusilaikęs įlėkė į žiūrovų minią. 2 žmonės tapo užmušti ir daug sunkiai sužeistų.

Spaudiniai atsiųstieji Redakcijai.

„Kovotojas“ 2 Nr. 1924.IV.1. 7 pėst. Žem. Kun. Butegeidžio pulko šapirografuotas laikraštėlis iš 28 psl. Leidžia Pulko Šviet. Komisija; redaguoja Int. Jakštas (Šv. Kom. pirmininkas). Iš šio Nr. matyti, kad laikraštėlis daug domės kreipia į kareivių dvasinį auklėjimą. Pirmiausia randame kareivį auklėjančių straipsnelių, kurie kaip tik kelia aikštėn plačiai mūsų tarpe įsigalėjusias ydas ir kviečia su joms kovoti. P. B. paliečia mūsų jaunimo žymią ydą — prpratimą kariuomenėj tinginauti ir, kad kai kurie išėję iš kariuomenės, palieka niekam tikę ir tinginiai. V. s. p. Mikalajūnas ragina būti vyrais ir dvasioje, nors dėl to ir mirti tektų V. s. p. Mockus ragina kovoti su įsigalėjusiais pas mus rusų keiksmiais. Įdomus ir labai naudingas Gydytojo straipsnelis apie rūkymo kenksmingumą sveikatai.

Naudinga būtų panašių straipsnelių prieš rūkymą ir prieš girtybę daugiau skleisti mūsų kareivių tarpe, kadangi daugelis įpranta prie tų kenksmingų ydų jau kariuomenėj būdami, bevaišinami draugų ar iš nuobodulio. Toliau randame eilų, prozos dalykėlių ir k.t. Yra ir juokų skyrius „Juokų kampelis“, ir pulko chronikos: „Iš pulko gyvenimo“. Laikraštėlis rimtas ir gali nemažai naudingo darbo padaryti savo dalles kareivių auklėjime.

St. Butkus.

Tėvynės garsai. Popuri iz Litovskich narodnich piesen. (parašas išskustas) Partitura apimanti 13 lapų, sunumeruotų dainų melodijų 32 ir introdukcija. Veikalas didelis specialiai pagamintas kariškam dūdų orkestrui. Metasi įakis keistas užvardinimas du žodžiai lietuviški, o toliau penki rusiški. Toks pat ir muzikos tų popurių atvaizdas: introdukcija ir Nr. 1 senobinis kariškas rūsų maršas. Gaila, kad autorius rašydamas popurius nepaminėjo to maršo užvardinimo „Vziatija Plevny“ Marš. Teko man kitąsyk susipažinti Žemaitijoj su sodžiaus griežikais, kurie buvo tarnavę kareiviais griežikų komandoje pas rusus. Paprašiau, kad ką nors užgriežtų; sako, na tai sugriežkim „Plevna marš“. Ir tas maršas kiekviename sodžiaus griežikų būryje buvo vis labiaus sugadinamas ir tiek jis suprastėjo, kad ir piemenys su bendurkomis jį griežė. Nr. 5 „Siuntė mane motinėle“, tos dainos motyvas atatinka ukrainiečių dainoms, nors pas mus taipogi ta daina labai meglama. Nr. 15. M. Petrausko kompozicija, „Tykiai Nemunėlis teka“ su liaudies dainomis nieko bendro neturi. Nr. 19 „Matute mano“, originalis lenkų mazuras šokiams. Nr. 21 „Ant kalno karkai siubavo“. Ta daina nors ir Kudirkos išleista, bet lenkas Potinskis ją sutaisė. Nr. 22. „Eina garsas nuo rubežiaus“ iš Naujajio dainų rinkinio, kurio i nukalta p gal „Ješče Polska nie zginėla“. Nr. 32. Maršas „Birutė“. Melodija pritaikinta prie teksto „Ant marių krašto Palangos miestelyj“. Maršas „Birutė“ visai neatatinka Žemaičių liaudies dainai apie Birutę. Kitos visos dainų melodijos popury „Tėvynės garsai“ lietuviškos, ka kurios truputį neaiškios, bet vis nerusiškos ir nelenkiškos. Matyti, kad autorius ne lietuvis, bet muzikos atžvilgiu ne profanas, dainų galūnės gražiai surištos su sekantiems motyvais; kai kurios damos, pajvairintos gražiais variantais. Instrumencija ir akordai tarp dūdų išdėstyti teisingai ir praktiškai. „Tėvynės garsus“ nekartą man teko girdėti visuose kariškuose Kauno įgulo orkestruose: prie Karo Muzėjaus, Miesto Sodne ir kitur. Popurius „Tėvynės garsai“ privalėtų išmesti visai iš repertuaro Kariškos muzikos; gaila gražaus užvardinimo, kurs ne vieną suprantantį ir pažįstantį lietuviškus garsus, labai nustebins ir užgaus. Su lietuviškomis dainų melodijomis skiepijamos kariuomenei ir svetimos.

Kapelmeisteris karo vald. Gudavičius.

Redakcijos atsakymai.

Puskarininkui. Yra privaloma visur ir visuomet nešioti atatinamą kariui uniformą ir laipsnių pažymėjimus.

Gr. A. Leonavičiui. Kadangi nepažymėjot, kada įstojoj į kariuomenę, atsakyti negalime.

J. Burbai. Antrašo nepadavus neatsakome.

J. Šarūnui. Tuo reikalu klausk apskr. žemės tvarkytojo.

Kapiliorui. Į Lietuvos Universitetą nepriimama su bolševikų gimnazijų baigimo liūdymais. Ar Tamstos liūdymą pripažintų, nemačius jo, negalima atsakyti, nes nežina, kas ant to liūdymo yra pasirašę ir t.t. Tą išspręstų fakultetas.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius. || Redaktorius Majoras P. Ruseckas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.